

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

ákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2023/509>

Materiál v pripomienkovom konaní do 13.09.2023

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený do medzirezortného pripomienkového konania Ministerstvom financií SR na základe uznesenie vlády SR č. 15/2023 úloha B.1.

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Cieľom návrhu zákona je: implementácia článku 18 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/858 z 30. mája 2022 o pilotnom režime pre trhové infraštruktúry založené na technológii distribuovanej databázy transakcií a o zmene nariadení (EÚ) č. 600/2014 a (EÚ) č. 909/2014 a smernice 2014/65/EÚ (Ú. v. EÚ L 151, 2.6.2022) (ďalej len „nariadenie o DLT“), pričom sa rozširuje súbor finančných nástrojov aj o DLT finančné nástroje. Dôsledkom takejto úpravy sa bude súčasný regulačný mechanizmus pre finančné nástroje v plnej miere vzťahovať aj na DLT finančné nástroje a ďalšie legislatívne úpravy vyplývajúce z aplikačnej praxe, ako napríklad doplnenie ďalšej alternatívy výpočtu ročných príspevkov obchodníkov s cennými papiermi do Garančného fondu investícií ako aj poznatky týkajúce sa aplikačnej praxe.

Návrh zákona má nadobudnúť účinnosť 01.05.2024, okrem vymedzených ustanovení, ktoré nadobudnú účinnosť nižšie.

Postoj RÚZ k materiálu

Cieľom návrhu zákona je transpozície ustanovení európskej legislatívy a úprava niektorých ustanovení na základe poznatkov z aplikačnej praxe. RÚZ k návrhu predkladá nižšie uvedenú zásadnú pripomienku s cieľom spresniť právnu úpravu. Aktuálna právna úprava nereguluje okamih zániku záložných práv na cenné papiere, čo spôsobuje sporné situácie dané tým, že záložní veritelia by sa potenciálne mohli po prechode akcií na navrhovateľa vykonávať ich záložné práva k akciám, a to napr. aj predajom týchto akcií alebo iným scudzením..

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Zásadná pripomienka – vloženie nového novelizačného bodu

V § 118i ods. 13 zákona o cenných papieroch navrhujeme nasledovné úpravy a doplnenia aktuálneho znenia:

V druhej vete § 118i ods. 13 zákona o cenných papieroch navrhujeme nahradiť doterajší text „Ak však v čase výplaty protiplnenia“ nasledovným textom „Ak v čase prechodu vlastníckeho práva k akciám na navrhovateľa podľa odseku 8 prvej vety“

Do § 118i ods. 13 zákona o cenných papieroch navrhujeme za druhú vetu doplniť nasledovné znenie:

„Na účely poskytnutia protiplnenia sú zostávajúci akcionári a záložní veritelia povinní oznámiť poverenej osobe svoje platobné údaje. Záložné právo k akciám zanikne v celom rozsahu okamihom prechodu vlastníckeho práva k akciám na navrhovateľa podľa odseku 8 prvej vety a centrálny depozitár po prechode vlastníckeho práva k akciám na navrhovateľa podľa odseku 8 prvej vety vykoná výmaz tohto záložného práva z registra záložných práv.“

Za znenie § 173zg zákona o cenných papieroch navrhujeme doplniť 173zh v nasledovnom znení:

"§173zh

Prechodné ustanovenia

(1) Záložné práva k akciám, ktoré prešli na navrhovateľa podľa § 118i ods. 8 prvej vety do dňa účinnosti tohto zákona, zaniknú v celom rozsahu dňom po uplynutí jedného roka odo dňa účinnosti tohto zákona, ak do uplynutia tejto lehoty nezaniknú inak. Centrálny depozitár aj bez návrhu po uplynutí lehoty podľa predchádzajúcej vety vykoná výmaz týchto záložných práv z registra záložných práv.

(2) Do uplynutia lehoty podľa ods. 1 pôsobí záložné právo k akciám, ktoré prešli na navrhovateľa podľa § 118i ods. 8 prvej vety do dňa účinnosti tohto zákona voči navrhovateľovi len v rozsahu a do výšky protiplnenia za tieto akcie, pričom záložný veriteľ je oprávnený sa v rámci výkonu záložného práva k akciám uspokojiť len z tohto protiplnenia poskytnutého poverenou osobou, a to aj napriek iným ustanoveniam zákona alebo zmluvy o založení akcií.

(3) Vo vzťahu k akciám, ktoré prešli na navrhovateľa podľa § 118i ods. 8 prvej vety do dňa účinnosti tohto zákona sú zostávajúci akcionári a záložní veritelia povinní na účely poskytnutia protiplnenia oznámiť poverenej osobe svoje platobné údaje, a to v lehote do 3 mesiacov odo dňa účinnosti tohto zákona."

Odôvodnenie:

Z aplikačnej praxe vyplynula potreba dôslednejšej úpravy právneho vzťahu medzi navrhovateľom a záložnými veriteľmi, ktorí preukážu záložné právo k akciám cieľovej spoločnosti, ktoré prešli na navrhovateľa. Zo súčasnej právnej úpravy § 118i ods. 13 zákona o cenných papieroch je zrejmý úmysel, aby záložní veritelia uspokojili svoje nároky spojené so záložným právom k akciám výlučne z protiplnenia, ktoré na tento účel navrhovateľ zložil u overenej osoby. Protiplnenie musí byť primerané hodnote akcií cieľovej spoločnosti, a preto zodpovedá výnosu, ktorý by záložný veriteľ mohol rozumne očakávať z akéhokoľvek iného výkonu záložného práva. Tento účel máme záujem zachovať.

Avšak aktuálna právna úprava nereguluje okamih zániku záložných práv, čo spôsobuje sporné situácie dané tým, že záložní veritelia by sa potenciálne mohli po prechode akcií na navrhovateľa vykonávať ich záložné práva k akciám, a to napr. aj predajom týchto akcií alebo iným scudzením. Takým konaním by sa obnovila pluralita akcionárov cieľovej spoločnosti a navrhovateľ by stratil postavenie jediného akcionára. Tým by sa zásadne zmaril celý náročný proces uplatnenia práva výkupu navrhovateľom ako aj samotný účel práva výkupu. Motiváciou záložného veriteľa vykonávať záložné právo k akciám po ich prechode na navrhovateľa tak môže byť ohrozenie postavenia navrhovateľa ako jediného akcionára cieľovej spoločnosti, pričom takéto konanie záložného veriteľa by nemalo byť dovolené. Okrem uvedeného existencia záložných práv môže podstatným spôsobom obmedzovať užívanie výlučného vlastníctva k akciám cieľovej spoločnosti navrhovateľom, nadobudnutie ktorého bolo účelom uplatnenia práva výkupu.

V súlade s vyššie uvedeným úmyslom a účelom práva výkupu a záujmom na tom, aby záložní veritelia uspokojili svoje nároky spojené so záložným právom k akciám výlučne z protiplnenia, navrhujeme doplniť znenie, podľa ktorého záložné práva záložných veriteľov zanikajú okamihom prechodu akcií na navrhovateľa. Zánik záložného práva by tak nastal až v závere celého procesu práva výkupu, teda v momente prechodu vlastníctva, kedy už došlo k zriadeniu úschovy na protiplnenie u poverenej osoby, Národná banka Slovenska udelila všetky potrebné predchádzajúce súhlasy a valné zhromaždenie schválilo právo výkupu, resp. boli splnené všetky predchádzajúce kroky práva výkupu. Záložnému veriteľovi sa pritom naďalej zachová možnosť uspokojiť sa z protiplnenia zloženého u poverenej osoby, avšak už bez možnosti vykonať záložné právo k akciám po prechode vlastníctva akcií na navrhovateľa. Záložní veritelia tak už nebudú môcť prípadným predajom založených akcií ohrozovať účel a zámer práva výkupu a navrhovateľ nie je obmedzovaný v užívaní výlučného vlastníctva k akciám cieľovej spoločnosti po nadobudnutí všetkých zostávajúcich akcií. Zánikom záložných práv nebude dotknutý nárok záložného veriteľa alebo zostávajúceho akcionára na protiplnenie za akcie a umožní navrhovateľovi práva výkupu v súlade s cieľom a účelom práva výkupu plnú kontrolu a dispozíciu s jeho majetkom, majetkovými právami a právomocami vo vzťahu k cieľovej spoločnosti.

V súlade s uvedeným sa súčasne navrhuje doplniť následný ex offo výmaz záložných práv z registra záložných práv aj bez súčinnosti záložného veriteľa, ktorá častokrát nie je poskytovaná. Navrhovatelia totiž bez súčinnosti záložných veriteľov nemajú možnosť domôcť sa výmazu záložných práv k ich akciám. Navrhované doplnenie zabezpečí, že centrálny depozitár po prechode vlastníctva k akciám na navrhovateľa ex offo automaticky bude môcť zaniknuté záložné práva vymazať, a to bez potreby súčinnosti záložných veriteľov.

V zákone ďalej absentuje povinnosť zostávajúcich akcionárov a záložných veriteľov oznámiť poverenej osobe platobné údaje potrebné na výplatu protiplnenia. Bez týchto údajov nemôže poverená osoba splniť svoju zákonnú povinnosť a vyplatiť týmto osobám protiplnenie za akcie. Navrhujeme preto doplniť túto právnu povinnosť pre zostávajúcich akcionárov a záložných veriteľov.

Z dôvodu, že v podmienkach Slovenskej republiky boli uplatnené práva výkupu podľa § 118i zákona v jeho doterajšom znení, navrhovaná zmena sa môže dotknúť už existujúcich právnych vzťahov a záložných práv k akciám, ktoré prešli na navrhovateľov. V záujme odstrániť vyššie uvedené pochybnosti a aplikovať absentujúce ustanovenia aj na existujúce právne vzťahy a záložné práva k akciám, navrhuje sa doplniť prechodné ustanovenie, ktoré reguluje zánik existujúceho záložného práva. Pre tieto prípady prechodné ustanovenie určuje dodatočnú lehotu, po uplynutí ktorej dôjde k zániku záložného práva, a to v trvaní jedného roka odo dňa účinnosti zákona. Uvedené považujeme za dostatočné na oznámenie platobných údajov zostávajúcim akcionárom alebo záložným veriteľom poverenej osobe, ako aj na vysporiadanie vzťahov medzi záložným veriteľom, zostávajúcim akcionárom a navrhovateľom. Súčasne naďalej platí, že zánikom záložných práv po uplynutí jedného roka nie je dotknutý nárok záložného veriteľa alebo zostávajúceho akcionára na protiplnenie. V záujme toho, aby v období od účinnosti navrhovanej zmeny zákona až do prípadného uplynutia prechodnej doby jedného roka nevykonávali záložní veritelia ich záložné práva k akciám predajom akcii a neohrozovali účel práva výkupu, navrhuje sa v tomto období obmedziť výkon záložného práva k akciám len na uspokojenie z protiplnenia poskytnutého poverenou osobou. Do prechodných ustanovení sa súčasne navrhuje doplniť lehota, v ktorej sú zostávajúci akcionári a záložní veritelia povinní oznámiť poverenej osobe platobné údaje potrebné na výplatu protiplnenia, a to v trvaní 3 mesiacov odo dňa účinnosti zákona. Účelom je umožniť poverenej osobe splniť svoju zákonnú povinnosť a vyplatiť protiplnenie aj za tie akcie, ktoré už v rámci uplatneného práva výkupu prešli za účinnosti doterajšej právnej úpravy.

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2023/509>